

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

2013. október • LVII. évfolyam • 644. szám

10.

VÁRAD: HOL ADY ENDRE ARCA RAGYOGOTT...
VÁROS, KINEK NEM LÁTNI MÁSÁT,
ILY ÚJAT, VÍGAT ÉS ERŐSET.

(JUHÁSZ GYULA)

BERTÓTI JOHANNA

Esti hangulat

Motorbiciklin alszik a tyúk,
álmosan ring a lomha sövény.
A harangoknak elállt szavuk,
libbenve ásít egy piros kötény.

Az árnyak szénként feketéllnek,
hófehér macskánk estére mosdik.
Nekivág az álom az éjnek,
szusszan az ólban kétszer két orrlík.

Szépül az estben minden, mi rút,
csak a holdvilág sápadt, csenevész.
Az álom előtt nincsen kiút.
Az éj mélyébe a kút belevész.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Az álomcetli

Rajzoljak neked egy álomcetlit?
Éjjel a párnád alá befekszik.
A párnán szükség lesz egy fejre,
s osonnak a képek pont jó helyre.

Este elindulsz egy kirándulásra,
tengeri útra vagy akármi másra.
Reggel a bakancsod talpa sáros,
tengeri homokos és akármi másos.

Ha álmodban egy kiscica
friss tejet iszogatót,
reggel a hűtődöt hiába nyitogatód.
Ha messze üggettél lóháton,
érezd a másnapi órákon.

Ha az álomcetlin gólt lőttél,
reggel is tudod, hogy örültél.
Ha rügysző ágat láttál éjjel,
reggelre tele van zöld levéllel.

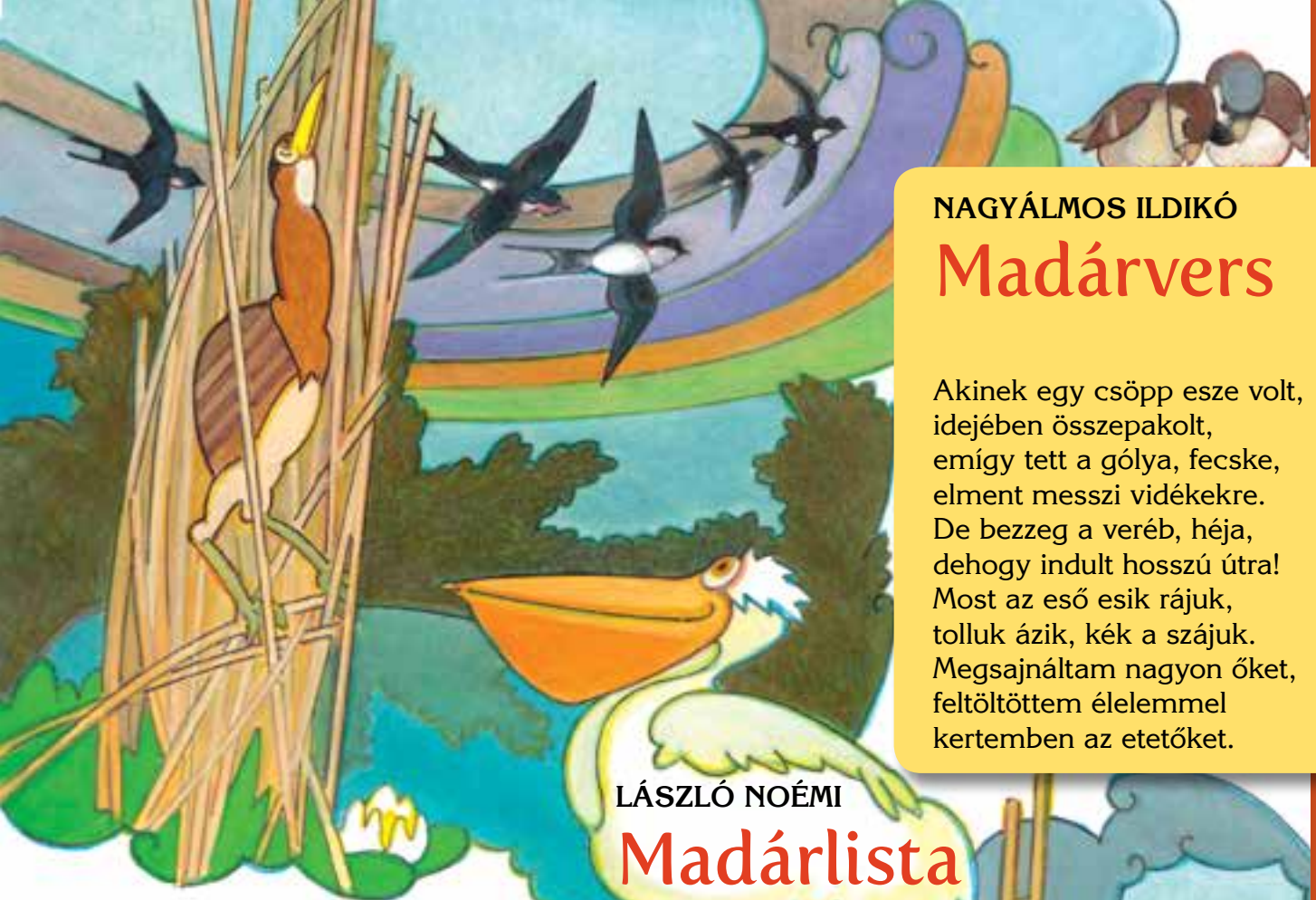
CSEH KATALIN

A személyvonat álmában

A személyvonat álmában
hatalmas, világos váróterem:
az öreg Csönd gubbaszt benne,
maga is hallgatást terem.
Majd kimegy a peronra,
mintha valakit várna,
s bent marad a padon
szürke nagykabátja.
A kabát zsebében egérke lapít,
apró fogaival sajtcockát aprít.
Sajtcockából sajt kukac
riadtan menekül,
de ijedtében hirtelen
álomba szenderül.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Madárvers

Akinek egy csöpp esze volt,
idejében összepakolt,
emígy tett a gólya, fecske,
elment messzi vidékekre.
De bezzeg a veréb, héja,
dehogy indult hosszú útra!
Most az eső esik rájuk,
tolluk ázik, kék a szájuk.
Megsajnáltam nagyon őket,
feltöltöttem étellel
kertemben az etetőket.

LÁSZLÓ NOÉMI

Madárlista

NEMES NAGY ÁGNES

Madarak

Mennyi fényes, szép madár!
Nem tudod, hogy merre száll?

Honnan jönnek?

– Nem tudom.

Merre mennek?

– Nem tudom.

Égre, földre, vízre szállnak?

Nádba bújnak?

– Nem tudom.

Mennyi fényes, szép madár!

– Isten áldjon,

kishúgom,

merre mennek,

megtudom,

fára mászom, vízbe úszom,

nád bugáját

széthúzó.

Jaj, ne menj el, mért beszéltem,
megfázol az őszi szélben!

– Meg se fázom, meg se érzem,

merre mennek, megtudom,

és ha bírom, elmesélem.

Sziszegő szajkóval,
rugózó rigóval,
sürgő seregéllyel,
hőzöngő hollóval,
bús bölömbikával,
ingerült gerlével,
golyózó golyával,
rekegő récével,
csevegő vércsével,
pilledt pelikánnal,
kukázó kakukkal,
marcona fácánnal,
hasas réti sassal,
ólmozott sólyommal
mikor összefutnál,
osonj el azonnal!

Madarász Béni és barátai

Madarász Béni köszönését a falubeli felnőttek csak apró fejbiccentéssel fogadták, mert azt tartották, hogy „madarat tolláról embert barátjáról“, s ők bizony nem óhajtották Madarász Béni barátságát. A gyerekek viszont csodálták, és szüleik tiltása ellenére naphosszat a kerítésénél ólálkodtak. Volt ám ott lát-nivaló bőven. Kertje fáin ezernyi madárfészek, madáretető és kalitka, no meg csivitelés, fütty-ár, károgás, vijjogás, turbékolás, mint a madarak Babelében. Béni élt-halt a madaraiért. Értette nyelvüket, csivített, füttyült, károgott, vijjogott, turbékol mindenféle madárnyelven.

Ha nagyritkán kimozdult otthonából, madárlesre ment a közeli erdőbe, vagy meglátogatta barátját, Galambdúc Tóbiást. Ilyenkor magára öltötte lódenkabátját, mely földig ért, és mindenféle méretű zsebeiben madarak laktak, nyakába akasztotta a távcsövet, fejére tette színes tollakkal ékesített szalmakalapját, kezébe vette kopott sétapálcáját. Amikor elindult, vidám madárraj kísérte mindenfelé.

Galambdúc Tóbiás, a falu felhőtologatója és toronyóra-mestere a templom tornyában lakott, lába ugyanis olyan hosszúra nőtt, hogy nem akadt ház, amelybe befért volna. Napestig üldögélt a toronyban, társasága a mellette fészkelő galambok és egy csikorgó szélkakas, amelynek köszönhetően Tóbiás mindig tudta, honnan fúj a szél.

Barátjával, Bénivel ellentétben Tóbiás nagy tiszteletnek örvendett falujában. Kezdetben toronyóra-mesternek szegődött el. Állítgatta, javítgatta a toronyórát, olajozta, tisztította fogaskerekeit. Amikor hosszabb időbe telt a javítás, maga mérte az időt, és kiabálta mind a négy irányba az órákat.

Aztán rájött, hogy ha lábujjhegyre áll, eléri a felhőket is. Meg is ragadott gyorsan egy sötétebb képűt, és továbbtolta. Az emberek felismerték Tóbiásban a nagy lehetőséget. Nem lesz többé jégeső, szárazság, gondolták, hiszen Tóbiásnak csak egy mozdulatába kerül a baj elhárítása. Vége-hossza nem volt a kéréseknek:

– Szárad a sarjúm, told tovább az esőfelhőket – rimánkodott egy módos gazda.

– Dehogyan told, kiszárad a vetemény, eső kellene – perelt egy asszonyság.

Szegény Tóbiásnak főtt a feje, hogyan tehetne igazságot. Az emberek minden reggel összegyűltek a templom előtt, és megszavazták az azt nap esőt vagy jóidőt. Tóbiás pedig eltolta, vagy közelebb húzta az esőfelhőket. Néha úgy igazgatta a felhőket, hogy a falu egyik felében esett, a másik felében sütött a nap. Középen pedig gyönyörű szivárvány ívelt.

Tóbiás éppen végére ért a reggeli felhőtologatásnak, amikor észrevette a madárrajban közeledő barátját, Madarász Bénit. Kalapjával máris integetett feléje.

SZABÓ ZELMIRA rajzai

Béni és Tóbiás barátsága akkor szövődött szorosra, amikor Tóbiás kiüzte a faluból Menyét Ábrist, a madárkitömőt, akinek bujtogatására Béni madarait állandóan zaklatták, parittyázták. Egyik alkalommal a garázdálkodók betódultak az udvarára, és levadászták madarai színe-javát. Szegény Béni teljesen odavolt a kétségbeeséstől. Amikor ezt megtudta, Tóbiás akkorát kiáltott a tornyából, hogy mennydörgésnek is beillett volna. Lábujjhegyre állt, összegyűjtött minden haragos felhőt, és olyan égzengést kerekített, amelyet nem látott a falu. Menyét Ábris háza fölött százával cikáztak, s le-lecsaptak a villámok, vadul morajlott az ég mindaddig, amíg a réműlettől féltolt Ábris ki nem rohant a házából, és villámokkal a nyomában világgá nem szaladt. Ekkor Tóbiás a toronyból kihirdette, hogy aki bántani merészezi Madarász Bényt vagy a madarait, az Menyét Ábris sorsára jut.

Béni a templomhoz érve felmászott a rozoga, szúette csigalépcsőn, leült Tóbiás mellé.

– Hoztam pár fürjtojást reggelire – mondta.

– Köszönöm, Béni – vette át Tóbiás az ajándékot meghatódva.

– Készülődnek a vándormadaraim, itt az ősz. Ez pedig azt jelenti, hogy érkezett Gereben születésnapja – folytatta Béni.

– Nekem is eszembe jutott az imént. Át is léphetünk hozzá, ha megreggeliztünk – ajánlotta Tóbiás.

Tóbiás lépésével mérve valóban csak egy-két lépésnyire lakott Gereben, de Béninek legalább fél mérföldet kellett loholnia, amíg Gereben kapujához ért. A kapu mindig nyitva állt a kedves vendégek előtt. És Gereben számára nem volt két barátjánál kedvesebb ember a világon.

Béni és Tóbiás egyenesen a kert végébe tartott. Egyszer csak Tóbiás hal-kan pisszentett, ami azt jelentette, hogy álljanak meg, és várakozzanak egy kicsit, mert Gereben még nem szállt le lebegéséből. Gereben ke-rekes kocsiban élte életét, mivel lábát még kisgyerekként elveszítette egy balesetben. De nem volt szomorú emiatt, sőt szerencsés-nek érezte magát, mert a tologocsiban üldögélve, a hosszú évek során olyan képességeket fejlesztett ki magában, ami másoknak eszébe sem jutna. Például megtanult lebegni, olvasott mások gondolataiban, és ha behunyta a szemét, belső látásával a világ végéig is ellátott.

Amikor Gereben leereszkedett a kocsijába, Béni és Tóbiás közelebb lépett.

– Isten hozott, drága barátaim, foglaljatok helyet e friss széna-párnán – szólalt meg mosolyogva Gereben.

Úgy áradt belőle a derű, hogy Bénire és Tóbiásra is egyből átragadt.

– Hoztam egy pár fürjtojást születésnapodra – kezdte el Béni.

– Én meg egy felhőjátékot állítottam össze Neked – folytatta Tóbiás, azzal lábujjhegyre állt, és olyan hozzáértően úsztatta, tologatta, fújogatta a felhőket az égen, hogy Gereben és Béni csak ámuldozott a fenséges látványtól.

Közben Béni madarai is kiszálltak lódene zse-beiből, és füttyükkel, táncos röptükkel hozzájárultak a művészi mutatványhoz.

A három barát nevetése elárasztotta a környéket. Olyan jókedv kerekedett minden házban, kunyhóban, hogy még a falu legmorcosabb, legházsártosabb öreg-anya is táncra perdült, jobb híján a seprűjével.

A madárasszony

Népmese

Egyszer volt egy szegény asszony, s annak volt egy fia. Mikor a huszadik esztendőt betöltötte, elment szolgálni. A szomszéd uraság megfogadta pakulárnak. Ahogy a juhokkal járt a mezőn, egy szép, fényes fehér-tollú madarat látott. Úgy megtetszett neki, hogy az életét is odaadta volna, csak az övé lehessen. A madár azonban felrepült. A legény sem volt rest, utánarugaszkodott, követte árkon-bokron keresztül. Estére egy rengeteg erdőben találta magát. Az erdő mélyén egy kastély ablakai világítottak. Bent csupán csak egy vénember volt, tejet és puliszkát vacsorált. A legény éjjeli szállást kért, s elbeszélte a kalandját.

– Ha esztendeig hűséggel szolgálsz, megszerzem neked a madarat, s jó bért is adok.

A legény szíves örömet beleegyezett. Másnap reggel azt mondja az öreg a legénynek:

– No, én most elmegyek. Őrizd jól a házat, minden szobába be szabad menned,

csak a legutolsóba nem, mert akkor nem kapod meg a madarat.

A legény meg is tartotta pontosan, amit az öreg parancsolt. Mikor azonban az esztendő szinte kitélt, hiába küszködött a kíváncsiságával, már nem tudott uralkodni magán, s benézett a tiltott szobába.

Ez a szoba egy gyönyörű szép rét volt, a közepén haloványzöld tóval. Abban három szépséges királyleány fürdött. Amint a legényt megpillantották, fehér madárrá változtak, s huss! – egy pillanat alatt elrepültek.

Este a legény térdre esett az öreg előtt:

– Büntessen meg, gazduram, mert nem fogadtam meg a parancsát.

– Mivel a hibádat bevallottad, s megbántad, én is engedek; de ha a madarat akarod, még egy esztendeig szolgálnod kell.

A legény örömet beleegyezett, s ezentúl a kíváncsiság nem tudott többet erőt venni rajta. Amikor az esztendő letelt, a vénember bevezette őt a tiltott szobába.

A királykisasszonyok most is fehér madárrá változtak, s elrepültek. Az öreg azt kérdezte a legénytől, hogy melyik tetszik a legjobban neki.

– A legfiatalabb – felelte a legény.

MOLNÁR KRISZTINA rajzai

– Menj be a harmincharmadik szobába, s ott az ágy alatt három dobozt találsz. Amelyik legfelül van, azt vedd magadhoz, s menj bátran haza. De útközben ne nézz vissza! Ha megfogadod a szavamat, mire hazaérsz, ott lesz, akit kívánsz. Amiért pedig olyan hűségesen őrizted a házamat, itt van fizetségül ez a zacskó arany. Ha a kiráyleányt feleségül veszed, akárhogy kérje az iskátulában¹ lévő ruháját, oda ne add, mert ha odaadod, úgy eltűnik, hogy soha nem látod meg ebben a világi életben.

A legény megköszönte szépen a gazdája jóságát, s megígérte, hogy megfogadja a szavát. Azt, hogy ne nézzen vissza, könnyen meg tudta tartani, mert a kíváncsiságáért már egyszer meglakolt.

Amint hazaérkezett az anyja házához, hát lép be utána a legkisebb királykisasszony. Még szebb volt, mint azelőtt. A legény sem volt rest, megölelte, megcsókolta, s mivel a királykisasszony nem ellenezte, feleségül vette. Boldogan éltek volna, mert volt miből, és itt én is bevégezhetném a beszédemet, ha az új asszony örökké nem szomorkodott volna.

Az ura faggatására azt mondta, hogy az iskátulában lévő ruháját szeretné magára húzni, és egyből megjönne a kedve. Addig könyörgött, hogy az ember végül beleegyezett. Bezárt ajtót, ablakot, de az asszony alig vette magára fényes, fehér köntösét, mádárrá változott, s a kéményen keresztül úgy elrepült, mintha soha ott sem lett volna.

Az ura szinte megbolondult bűjában. Felkerekedett, hogy megkeresse. Útközben betért az öregemberhez. Az elmondta, hogy a felesége az Óperenciás-tengerben lévő szigeten van, egy hétfejű sárkány őrizi.

Az ember csináltatott magának egy pár vasbocskort, s hét álló esztendeig ment, mendegélt. Mire az Óperenciás-tenger partjára ért, már jártányi ereje sem volt.

Hallja, hogy a közelben három óriás veszekszik. Elmondták, mi felett civakodnak:

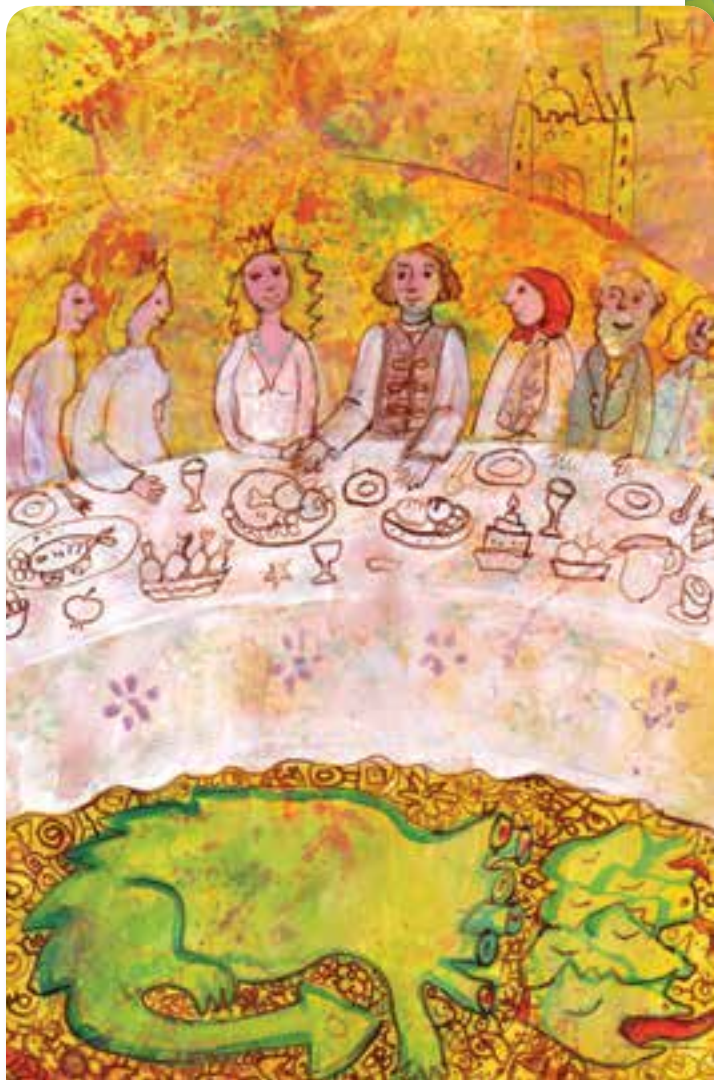
– Egy szokmány², amelyik láthatatlanná tesz; egy kalap, amelyik oda visz, ahová akarod; és egy kard, amelyik minden ellenséget legyőz. De hogyan osszuk el?

A fiatalember erősen megörvendett. Mikor az óriások megmutatták a kincseiket, vállára vetette a szokmányt, fejére tette a kalapot, s kezébe kapta a kardot.

– Ezeket egy kicsinyég kölcsön veszem – rikkantotta, s avval huss, úgy elszállott, hogy az óriások csak bámultak utána.

Ahogy a szigetre érkezett, letette a kalapját és a szokmányát, két kézre fogta a kardot, s indult, hogy a sárkánnyal megküzdjön. A hétfejű sárkány az emberszagot megérezte, s hét szájából kilenc singnyire³ okádtá a lángot, de az ember lecsapta mind a hét fejét. Akkor besietett a várba, s a felesége iskátuláját a madárgúnyával együtt behajította a tűzbe. A felesége erősen megörvendett neki, s ott élnek boldogan máig is, a sárkány országában.

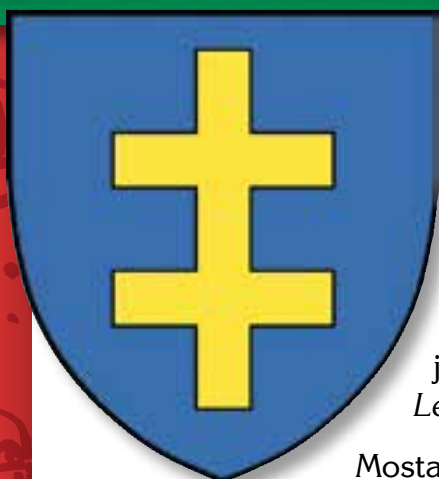
A fiatalember a kalap segítségével egy perc alatt odavitette az anyját és az öreget is. Hét országra szóló mulatságot csaptak. Én is ott voltam, s ahogy jártam a csürdöngölőt, hát egyszer csak a sarkantyúmmal kilikasztok egy zsákot. A zsákba ez a mese volt belekötve, s lám, kifolyt belőle.

1 iskátula – doboz, skatulya

2 szokmány – köpönyeg

3 sing – hossz mérték, kb, 60 cm

Jagelló királyaink

Kedves kószabószáló barátaim, 2003-ban Lengyelországot mutattam be az akkori Napsugár-olvasóknak, a múlt tanéven magyarok nyomát kerestem Lengyelországban. Mindkét alkalommal idéztem a lengyel-magyar barátság mókás versikéjét: *Polak, Węgier dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki. – Lengyel, magyar két jó barát, együtt harcol, s issza borát.*

Mostani király-mesémből kiderül, milyen mély történelmi gyökerei vannak ennek a barátságnak. Az Árpád-kortól napjainkig harcoltunk is néha egymás ellen, de sokkal többször fogtunk össze a törökök, a tatárok, a teuton lovagok, az osztrák császár vagy a kommunista hatalom ellen.

Hogy hívják a '48-as magyar szabadságharc lengyel hőstét?

● Két országnak egy királya, egy országnak két királya

Hedvig – Jadwiga, a krakkói egyetem alapítója

Hedvig sokat tett a litvánok keresztény hitre térítéséért, a krakkói egyetemért. Templomokat is építtetett. A lengyelek Jadwiga néven szentként tisztelik.

Hogyan került a lengyel király a magyar trónra? A válasz a magyarok Habsburg-ellenességében rejlik: szívesebben bízták az országot egy teljesen idegen lengyel, mint egy kis részben magyar származású, ám osztrák érdeket szolgáló Habsburg-királyra. Ki volt a másik jelölt? V. László.

A lengyel és a magyar uralkodók gyakran pecsételték meg házassággal a két ország szövetségét. Lengyel hercegnő volt az édesanyja Szent László, Nagy Lajos és Zsigmond királyunknak. IV. Bélának két leánya, Kinga és Jolán is lengyel fejedelemhez ment feleségül. Jolán unokája, Łokietek Erzsébet, magyar származású lengyel hercegnő Károly Róbert királyunk felesége lett. Fiukat, Nagy Lajos magyar királyt a lengyelek is királyukká választották Węgier (Magyar) Lajos néven. Így lett két országnak egy királya.

Nagy Lajos – fiúörökös híján – két koronáját két leányára hagyta: Mária magyar, Hedvig lengyel királynő lett. Litván férje, Jagelló Ulászló oldalán

Hedvig sokat tett a litvánok keresztény hitre térítéséért, a krakkói egyetemért. Templomokat is építtetett. A lengyelek Jadwiga néven szentként tisztelik.

Hedvig mindössze 25 éves volt, amikor gyermeke születésekor a kicsivel együtt elhunyt. Férjének későbbi gyermeke szintén Jagelló Ulászló néven lengyel, majd magyar király lett, pedig ősei közt senki sem volt magyar.

I. Ulászló magyar király

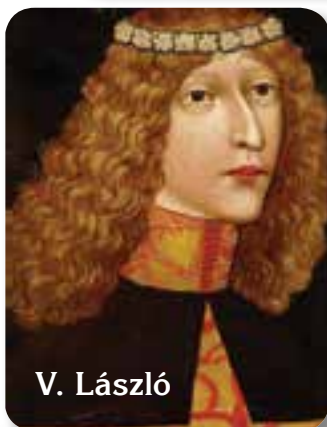

Habsburg Albert és Luxemburgi Erzsébet

Luxemburgi Zsigmond, magyar király és német-római császár – fia nem lévén – vejére, Habsburg Albertre hagyta a trónt. Albert két év múlva meghalt, ám Zsigmond leánya, Erzsébet már szíve alatt hordta a kis trónörököszt. A magyar nemesek egyik része őket támogatta, a másik párt úgy vélte, hogy a növekvő török veszélyben egy csecsemő (és ráadásul Habsburg) királlyal elvesz az ország, ezért a lengyel Ulászlót hívta meg a trónra. Erzsébet királyné ellopatta a magyar koronát, és kéthónapos fiát V. László néven megkoronáztatta. Ulászló hívei sem voltak restek: egy alkalmi koronával őt is királlyá avatták. Így lett két királya Magyarországnak.

Áldatlan belháború kezdődött: Luxemburgi Erzsébet és fia, V. László oldalán a Cillei és a Garai család, I. Ulászló táborában a kor legtehetségesebb hadvezére, Hunyadi János és leggazdagabb főura, Újlaki Miklós szállt hadba. A belviszályt a külső veszély döntötte el. Ulászló király és Hunyadi János a török ellen indult. Jelentős győzelmek után, 1444-ben, a várnai csatában súlyos vereséget szenvedtek. Elesett maga a király is. Várna két legnagyobb sugárútja ma Ulászló, illetve Hunyadi János nevét viseli.

V. László

Hogy hívták Hunyadi János két fiát?
Mi lett a sorsuk?

I. Ulászló halála után V. László maradt az egyetlen magyar király, de ő alig lévén ötéves, a rendek Hunyadi János kormányzóra bízták az országot. A mindössze 17 éves V. László király halála után Hunyadi Mátyás 32 évnyi dicső uralkodása következett, ám utána ismét gyenge uralkodó, egy újabb Jagelló került a magyar trónra.

● Dobzse, dobzse... Jól van, jól van

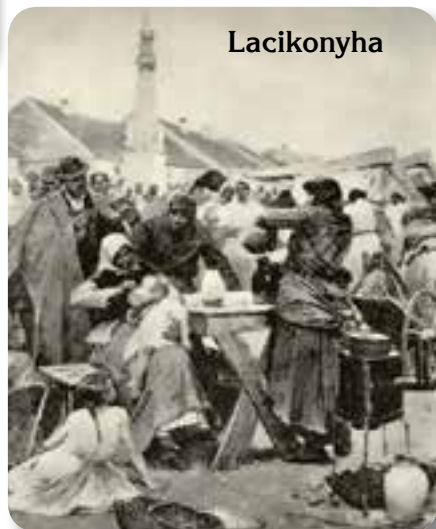
Dobzse László

II. Ulászló gyengekezű uralkodó volt. Minden kérésre tétován rábólintott: *Dobrze, dobrze...* (Kiejtése: dobzse) Azaz: *Jól van, jól van*. Rá is ragadt a gúnynév: Dobzse László. A lengyel trónról öccse javára lemondott. Elég volt neki vesződéseknek a cseh, majd Mátyás halála után a magyar királyság. *Jól van, jól van* – hajtogatta, miközben minden egyre rosszabbul ment az országban.

Parancsolni nem szeretett,
Nem is értett hozzá,
S hogyha értett vón is, szavát
Nem fogadt' az ország.

Üres volt a feje néki,
Üresebb a zsebje,
Egy keserves poltúráért*
Könyökig vájt benne.

Petőfi Sándor

Lacikonyha

*poltúra – félgaras

A király úgy elszegényedett, hogy néha az olcsó, piaci kifőzdekből vitték ebédjét a palotába. A legenda szerint ezek a kifőzdek róla kapták a lacikonyha nevet.

26 éves uralkodása alatt II. Ulászló lerombolta mindazt, amit Mátyás 32 év alatt felépített: elveszítette a meghódított területeket, feloszlatta a fekete sereget, kiürítette a kincstárat, visszavonta az ország erejét szolgáló, szigorú, de igazságos törvényeket. A nemesek basáskodhattak, zsarolták a gyenge akaratú királyt, és nyúzták a népet.

Az elégedetlenség egyre szította, és 1514-ben lángra is lobbantotta a Dózsa György-féle lázadást, amelyet kisnemesek és papok vezettek, parasztok, a mezővárosok lakói és Mátyás hajdani katonái vívtak meg. Jogos harcukat elfojtották. Dózsát és vezéreit embertelenül megkínózva kivégezték. Tüzes trónra ültették, pedig nem a királyság rendje, hanem a törvénytelenesség ellen lázadt.

**Melyik székely falu
szülötte Dózsa
György?**

Nem hallottátok Dózsa György hírét?
Izzó vastrónon őt elégetétek,
De szellemét a tűz nem égeté meg,
Mert az maga tűz; úgy vigyázzatok:
Ismét pusztíthat e láng rajtatok!

Petőfi Sándor

A parasztháború miatti hatalmas emberi, anyagi, bizalmi veszteség, a bosszú-szülte, túl szigorú törvények örvényként sodorták az országot az 1526-os Mohácsi vész felé.

Több is veszett Mohácsnál

A magyarok 1526-tól az 1920-as trianoni országvesztésig úgy érezték, hogy Mohácsnál nagyobb csapás nem érheti őket, hiszen ott nemcsak a király, a magyar lovasság és gyalogság, a vezérek színe-java, hanem maga az erős, független Magyar Királyság is elveszett.

II. Ulászló szétszűllött országot, hatalmas adósságot és egy jobb sorsra érdemes trónörököszt hagyott maga után. Fia, II. Lajos sokkal tehetségesebb uralkodónak ígérkezett, mint az édesapja. Tanulékony, eszes, határozott ifjúként remekül vezette a királyi tanácsot, de nehéz örökségén, az ország kiszolgáltatott helyzetén nem változtathatott. Eladósodott kincstára a bécsi bankárok, döntései a Habsburg császár, végvárai a török markában voltak. Felesége, Habsburg Mária támasza volt férjének, de költekező életmódja felkeltette a magyar rendek haragját.

Lajos király csupán húszéves volt, amikor bátran és elszántan vállalta a számára esélytelen mohácsi csatát. Tapasztalt hadvezérei felelőtlenül vagy áruló módon tétlenkedtek, szövetségesei magára hagyták. Egyedül fővezérére, Tomori Pál kalocsai érsekre számíthatott, aki 25 000 fegyverest sorakoztatott fel a mohácsi síkon a szultán 75–80 000 fős hadseregével szemben. A csata mindössze másfél órát tartott. Odaveszett maga a király és Tomori Pál is, 7 püspök, 28 főúr, 4000 magyar lovas, 10 000 gyalogos.

Minden elveszett Mohácsnál? Tanuljunk a kudarcból. Feladatként hagyom nektek, hogy ha majd nagyok lesztek, derítsétek ki a rejtett okokat, amelyek Mohácshoz vezettek, találjátok meg, ki a felelős a csatából szerencsésen megmenekült II. Lajos király haláláért. Mert azt nem vehetjük komolyan, hogy

augusztusban, a bokáig érő Csele-patakba belefuladt volna.

Mohácsnál sok minden elveszett, de az igazságérzetünk és a szabadságszeretetünk nem. Ady Endre szavai ostorként suhognak: *nekünk Mohács kell* – hogy magunkra ébredjünk.

Hát ébredjünk.

Zsigmond Emese

II. Lajos

A mohácsi csata

II. Lajos holttestének megtalálása

A Gyilkos-tó keletkezésének regéje

Elmondta a gyergyóditrói
Benedek Bence 2013
májusában a maros-
vásárhelyi Országos
Regemondó Versenyen.

Ditró község legszebb leánya
Ferencz Anikó volt. Árva Anikó ott
lakott a falu szélén, és szövessel, fonással
kereste meg mindennapi kenyerét.

A szép és dolgozó Anikónak sok kérője
akadt, de a szíve a Györgypál Estáné, egy
szorgalmas, de szegény legényé volt. Kará-
csony előtt akarták megtartani az esküvőt.

Élt akkoriban a ditrói erdőrengetegben
egy Nucu Dumitru nevű haramia, aki Mol-

dovából szökött át a határon, és rémület-
ben tartotta az egész vidéket.

Egy alkalommal bemerészkedett a ditrói
vásárba, s meglátta a szépséges Anikót.

– Pénzem nincs, de csókért nem adsz
egy szőttest, te szép leány? – kérdezte.

– Nem szorultam rá idegen emberek
csókjára – felelte Anikó.

Nucu megtudta Anikótól, hogy menyasz-
szony, és Karácsony előtt lesz az esküvője.

– Aztán én is ott akarok lenni azon az es-
küvőn – szolt Nucu –, de akkor jövök, mi-
kor nem is gondolod.

Hetek múltak el a találkozás után.

Egy este Anikó épp imádkozni készült, ami-
kor hirtelen vihar támadt. Recsegett-ropogott
minden, mintha ítéletnapja közelednék.

A leány hűséges kutyája a küszöbre hú-
zódva, ázottan reszketett, majd hirtelen
bósz ugatásba kezdett. Pár percre rá piz-
toly-durranás, s a kutya elhallgatott. Az ud-
varból megszólalt egy erős férfihang:

– Itt vagyok, Anikó, erejsh bé!

Anikó torkaszakadtából sikoltozni kezdett,
de az irtózatos vihar elnyelte kiáltását.
Nucu mint a könnyű pelyhet dobta fel a vál-
lára, és elszárguldott vele a rejtekhelyére,
egy keskeny völgy hatalmas barlangjába.

A lány menekülni próbált, de Nucu mar-
kából nem szabadulhatott. Ekkor megnyílt
a sziklafal, és fényesség borította el a bar-
langot. Egy tündöklő alak állt előttük.

Nucut minden ereje elhagyta. Rémulten
nézte, hogy a hatalmas résen át a fényes
alak kézen fogva elvezeti Anikót, s mögöt-
tük a fal ismét összecsukódik.

Amint Nucu magához tért, és látta, hogy
a szépséges Anikó eltűnt, irtózatos düh
fogta el. Átkozódva rohant a sziklafalhoz,
s vasrúdjával oly ütést mért rá, hogy meg-
csendült bele a Nagy Cohárd. Megingett
a magas sziklafal, s ezer darabra szakadva
omlott alá a völgybe, maga alá temetve
Nucu Dumitrut is.

A ledőlt sziklaóriás örökre elzárta a völgy
bejáratát, s a csobogó patak megtört a szirt
falán. A sok helyről lefolyó vízerecskék
gyönyörű tóvá egyesültek e helyen, ame-
lyet a gonosz haramiáról Gyilkos-tónak ne-
vezett el a gyergyói nép.

CSILLAG ISTVÁN rajzai

Az ősz pap

Elmondta a belényesi Boros Szilvia 2013 májusában a marosvásárhelyi Országos Regemondó Versenyen.

A Fekete-Körös büszkesége közel öt évszázadon át a várasfenesi Bélavár volt. Három bástyája kevélyen állt a magas, erdőborította bérc tetején. Védte a környező falvak lakosait és a püspöki ezüstművekhez vezető utat.

Napjainkban csupán néhány falmaradvány a tanúja a régmúlt időknek. De a romok közül egy kimagaslik. Öregtorony a neve. Innen titkos, föld alatti utakon el lehetett menekülni. Élelem, puszkapor, fontos iratok, kincsek őrzésére szolgált hajdanán.

A várudvart fák nőttek be, de senki nem merte megtisztítani. Félték az ősz paptól, aki a legenda szerint a kincseket őrzi, az aranyekét és a pénzzel teli üstöt. Minden hetedik évben kijön rejtekhelyéről, és csalogatja az embereket. Aki elmegy vele, az örökre a kincsek őrzőjévé válik.

Egyszer a Bélavárral átellenben, a Kajibás oldalban legeltette a nyáját Pista bácsi, egy fenesi juhász. Épp a furulyáját fújta, amikor megjelent előtte egy ősz pap, s vigyorogva szólt:

– Jaj de jó, hogy látom! Már azt hittem, hogy senkivel sem találkozom. Ha megkérném, nem jönne el velem...?

De tovább nem mondhatta, mert Pista bácsi futásnak eredt, mintha puskából lőtték volna ki. A pap rohant utána, s közben kiáltozott:

– Álljon meg! Csak egy kérdésem lenne!

De Pista bácsi meg se fordult, vissza se nézett, csak futott egyenest a falu felé. Még a kezét is a fülére tapasztotta, hogy ne hallja, mit kiabál a pap.

A falu határában abbamaradt a kiabálás, a pap meg eltűnt.

Pista bácsi lélekszakadva érkezett haza. Hetekig a hideg rázta. Se enni, se aludni nem tudott. Mikor lehunyta a szemét, csak

az ősz papot látta. De egy szót se szólt az esetről senkinek, csak búsult, s remegett a félelemtől.

A felesége azt se tudta, mitévő legyen bánatában, egyre faggatta:

– Jaj, drága férjemuram! Hát mi baja van? Mi lelte kendet?

De Pista bácsi csak bámult maga elé a semmibe. Az asszony, hogy felvidítsa, elkezdett csacsogni:

– Képzeld, az előbb mesélte a harangozó, hogy milyen emberek vannak! Két héttel ezelőtt, épp aznap, mikor kend hazajött az erdőről, fent a várnál messziről jött papok valami gyűlést tartottak. Voltak vagy húszan. Az egyik közülük lemaradt a csapattól, és eltévedt az erdőben. Sokáig bolyongott a fák között, míg egyszer csak furulyaszóra lett figyelmes. Elindult a hang irányába, de mikor útbaigazítást akart kérni, az ember, aki furulyázott, észvesztve elrohant. Biztos valami tébolyult lehetett.

Erre Pista bácsi elkezdett kacagni. Mint varázsszóra, elmúlt a hidegrázása, s megjött az életkedve.

Örült, hogy az ősz pap, akit látott, nem kísértet volt, s nem a vár kincseinek őrzésére akarta hívni, hanem a faluba.

Időszalag

KRISZTUS
UTÁNI ELSŐ
SZÁZADOK
Rokonaink,
a szkíták,
jazigok és
dákok népesítik
be a Kárpát-medencét.

444-453.
Atilla,
a Hun
Birodalom
királya

Kedves kis történész barátaim, akik velem kószáltátok be a magyar múlt izgalmas, legtöbbször harcos-veszedelmes, de lelkünket felemelő századait – ajándékot küldök nektek. Néhány hónapon át kivágós sorozatot találtok ezen a két oldalon, amelyből elkészíthetitek történelmünk képes időszalagát. Nincs más dolgotok, mint kivágni, behajtani és a két végénél fogva falra erősített, 2-3 méter hosszú szalagra, fonalra feltűzni az évszámokat és a képeket. Minden korszakot magatok gyűjtötte képpel, adattal, idézettel is gazdagíthattok. Így jobban megértitek, és megjegyezitek az egymást követő és mindig összefüggő történelmi eseményeket. Izgalmas időutazást kívánok nektek

Kószabósza

A	B	C	D	E	F
KRISZTUS UTÁNI ELSŐ SZÁZADOK Rokonaink, a szkíták, jazigok és dákok népesítik be a Kárpát-medencét.	444-453. Atilla, a Hun Birodalom királya	552-800. Rokonaink, az avarok uralják a Kárpát- medencét.	800. A frankok és a bolgárok elfoglalják az Avar Birodalmat.	896. Árpád vissza- foglalja a Kárpát- medencét.	900-1000. Nyugat- európai hadjáratok kora. Bulcsu, Lehel, Botond
A2	E1		F2		
 <p>Kép a Szent Koronáról</p> <p>Kr. u. I. század: Szent András keresztény hitre téríti a szkítákat</p>	 <p>Árpád, a honvisszafoglaló</p>		 <p>Bulcsu 39 győztes hadjáratot vezet Nyugat-Európába a frankok által elrabolt kincseink visszaszerzéséért.</p>		

A1

Szkíta harcosok egy arany övcsaton

B2

452-ben Atilla megkíméli Rómát

B1

Atilla, Isten ostora,
a világtörténelem egyik
legnagyobb hadvezére

F1

907-ben a pozsonyi csatában
a magyarok diadalt aratnak a háromszoros
túlerőben levő nyugati sereg felett.

C1

Arany ivócsanak
a nagyszentmiklósi avar kincsekből

F3

Botond hőstette
Konstantinápolynál 958-ban

GÁLOSPETRI

Kolozsvár

Bukarest

A Fráter-kúria,
amelyben gyermekotthon működik

Itt születtem

Történelmünk, jelenünk és hírességeink

Ebben a Fráter-kúriában
az orvosi rendelő kapott helyet

Református templomunk

Gálospetri Bihar megyei nagyfalu az Ér jobboldali teraszlépcsőjén. Az Érmellék egyik települése. Ez a tájegység Szatmár és Bihar megyének azokat a részeit foglalja magába, amelyek az egykori Ér nevű patak mentén terültek el. Mocsaras, erdős vidék volt, de lecsapolták. Falunk községközpontja Értarcsa.

A vidékünkön végzett ásások során felszínre kerültek a jégkorszakban élt állatok csontmaradványai és a kőkorszakból származó szerszámok is. A bronzkori leletek közül egyedül Gálospetri határában találtak bronz horgot, ami az egykori fejlett halászatra utal. Magáról a faluról 1291-ből találunk feljegyzést a Nagyvárad Regestrumban: *Villa Petri in Nyr*, *Villa Oxoris Gallus* körülírással. Az ezt megelőző időkről annyit tudunk, hogy a magyar honfoglalás idején Csongrád, Békés és Bihar vidékét az Ond törzs birtokolta.

A feudális birtok felosztódásakor egyre több család osztozik rajta, amelyek közül a Draveczykék és a Fráterek birtokai és emléke maradt fenn legtovább. A faluban még ma is áll az udvarház, amelyet Draveczy Gyula építtetett 1846-ban, és az, amelyet Fráter Vince emeltett 1895-ben. Sőt, Gálospetriben két Fráter-kúria is van. Az egyikben az orvosi rendelő működik, a másikban 2006 óta a dévai Szent Ferenc Alapítvány gyerekvédelmi otthont működtet Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes vezetésével.

A református templom 1621-ben épült, 1855-ben újjáépítették. 1996. december 29-én a templomkertben felavatták az emlékoszlopot, amelyen a következő felirat áll: *A honfoglalás 1100 éves évfordulója alkalmából állította Gálospetri magyar közössége – 896-1996.* Az emlékoszlop köré már korábban 11 fát ültettek. A XI–XIII.

századból fennmaradt temető A *Holtak dombja* nevet viseli.

Falunk szülötte az 1956-os mártír, Sass Kálmán, aki 1904. április 17-én itt látta meg a napvilágot, itt keresztelték, itt konfirmált, majd érmelléki református lelkész lett. A román hatóságok államellenes összeesküvés vádjával kivégeztek.

A múltat idéző tájház

Az Érmelléki Magyar Tájház

A Gálospetri központjában található Érmelléki Magyar Tájház 2002-ben nyitotta meg kapuit. Alapítója és fenntartója dr. Kéri Gáspár, gálospetri születésű, székelyhídon dolgozó fogorvos.

A vályogfalú, oldaltornácos, deszkafödémes, náddal fedett ház 1870-ben épült. A hagyományos háromosztatú épület udvar felőli oldalán cirádás, oszlopos, könyöklős tornác fut végig, a végében kamrával. Az utca felőli homlokzat fából készült felső része napsugaras motívumot ábrázol.

A tájház egyedisége abból adódik, hogy nemcsak az 1870-ben épült lakóház autentikus helyreállításával és berendezésével kápráztat el minket, de megtekinthetjük a kor középparaszti családjának gazdasági épületeit (háromosztatú istálló, disznóól, pince, szőlőspajta, gémeskút, szénaszín, illemhely) és az udvaron nevelt kacsákat is. A gazdasági épületekben közelről ismerkedhetünk meg a korszak gazdálkodóinak fő eszközeivel. Mára már igazi ritkaságnak számítanak a lápi halászat hagyományos szerszámai. A szőlőspajta és a pince a valamikor szintén híres érmelléki borászat legfőbb kellékeit tárja elénk.

Látogassatok el hozzánk, ismerjétek meg az Érmellék szépségét, kincseit.

Falunk szülötte,
Sass Kálmán

A honfoglalás 1100 éves
évfordulójára állított emlékoszlop

Összeállították Halász
Edina Erzsébet tanító néni
és kis tanítványai

BITAY ÉVA

MEGÉRETTE A MOGYORÓ

Ugye szereted a mogyorós tejsokit? Sok más édességet is ízesítenek mogyoróval.

A régmúlt időkben is nagy becsben állt a mogyoró. Nemcsak élelmiszerként használták, gyógyító erőt is tulajdonítottak neki. *Ha a mogyorót megégetik, medvehájjal összekeverik, és a kopasz fejet bekenik vele, a haj újból kinő* – olvashatjuk az egykori füvészkönyvben.

A mogyoró értékéről tanúskodik a tréfás szólás: nem ér egy lyukas mogyorót sem.

A mogyoróbokor hajlékony, rugalmas vesszője fenyítőeszköz is volt. Egykor a tanító bácsi mogorópálcával „porolta ki” a rakoncátlan lurkó nadrágját, és a deresre húzottak hátára is mogoróvesszővel mérték ki a büntetést.

A mese szerint az egykori varga is száz mogorópálca ütést kért Mátyás királytól a kapzsi ajtónállók „megjutalmazására”.

A villásan elágazó mogoróvessző csodakulcs, varázsvessző volt, tolvajt fogtak vele, és megmutatta, hol rejt aranyat, ezüstöt a föld.

A mogyoróbokor csodatevő erejét egy német legenda is őrzi. Krisztus Urunk édesanyja egy mogoróbokor alá húzódott be az eső, a villámlás elől. A vihar elmúltával megáldotta a bokrot, s azóta nem csap abba

Kiskópé

Havonta
3 díjat!
SOKSÓR, MŰLTEN

Cserjéseinkben él a mókus egérnagyságú rokona. Neve arról tanúskodik, hogy kedveli a mogyorót. Melyik ez az állatka?

a villám. A néphit a védettséget arra a házra is kiterjesztette, amelyiknek szomszédságában mogyoróbokor nő, ezért Tirolban „villámhárítóként” mogyoró vesszőt szűrnak az ablak elé.

A Kárpát-medencében őshonos törökmogyoró nem bokor, hanem hatalmas, 15 méter magasra is megnövő fa. Nagyon hosszú életű.

A diósgyőri – nemrégiben kipusztult – törökmogyorófa eredetét a monda Lajos királyunk korára vezeti vissza. A monda szerint Lajos király lánya, Mária kezéért két királyfi is versengett: Lajos, a francia király fia és Luxemburgi Zsigmond, a későbbi magyar király és német-római császár, de a királykisasszony Drágffy Balázs apródot szerette. A királyi család a diósgyőri várból éppen vacsoránál ült, és Mária mogyorót tisztított, amikor királyasszonya közölte vele, hogy Zsigmondot választották férjéül. Mária, kezében egy csomó mogyoróval ijedtében kiszaladt a várból, és közben elhullajtotta a mogyorót. Az egyik mo-

gyoró kicsírázott, és abból lett az a mogyorófa, amelyet a nép „a királyné fájának” nevezett. Ha igaz a monda, a diósgyőri törökmogyoró több mint 500 éves volt.

MIT GONDOL...

a két béka? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

A júniusi képünkhöz érkezett ötletekből:

– Én vagyok a legmenőbb napszemcsis kutya az egész univerzumban.

Ilyés Szilvia, Ivó

– Vajon bukni fognak rám a csajok a parkban?

Rokaly Barna, Gyergyószentmiklós

– Nem látok semmit, csak azért viselem ezt a szemüveget, hogy ne mondják az emberek: A kutya sem visel már ilyet!

Sánta Beáta, Székelyvécke

HIÁNYZIK EGY KEREKE?

A szekérhez képest nem is egy, hanem két kereke hiányzik, a taligához képest még pluszban is van egy. Magyar neve ugyanazt jelenti, mint a latin BI-CIKLI, azaz két kerék, azzal a logikai többlettel, hogy a mi nyelvünk tudja: kettő együtt az egy pár, tehát nem szanaszét guruló két kerék, hanem szorosan összetartozó, együttfutó KERÉKPÁR.

Ugyanígy együtt kerek egész, külön-külön csupán fél a

 -pár, a -pár, az -pár,
 a pár , a pár .

Keress még néhányat.

1817-ben Karl Drais alkotta meg ezt a „járógépet”. Ha jól nekifutott, egy-egy kis időre felhúzhatta a lábát, különösen lejtős úton.

Csak tudnám, hogyan ültek fel a velocipédre? A leszállás már nem volt gond, mert előbb-utóbb felborultak vele.

A XX. század eleji vízibicikli a víz színén haladt, ha elég gyorsan tekerte a bátor sportoló. Csak a vízipókok fogták a hasukat neveltükben.

Az igazi lovag kerékpáron is udvarias: ő pedáloz, a hölgy nézelődik.

Távolkeleten keserves kenyérkereset a riksa kuliké. Némelyek gyalog, mások kerékpárral húzzák a riksában ülő utasokat.

A magyar *kerékpár*, a latin *bicikli* mellett sok beceneve is van ennek a járműnek. Te hányat ismersz?

A kicsit hóbertos emberre azt mondjuk: hiányzik egy kereke. Keress még hasonló értelmű szavakat, kifejezéseket.

Ha nincs TIR-ed, egy masszív kerékpár is megteszi.

Ez is páros, csak kettőnél több keréken. Tanulj meg görkorcsolyázni – soha nem késő!

A tandem a tökéletes összhang járműve. Nemcsak a kerék páros, hanem a „motor” is.

Fekvőkerékpár: kényelmetlen, veszélyes, az utat nem látni róla – azok számára, akik még nem fekvőbetegek, de azok szeretnének lenni.

Az elektromos egykerekűvel feleannyi parkolási gondod lesz, mint a kerékpárral, de egyensúlyoznod kétszer jobban kell.

Ötlet apunak – amíg anyu főz, és amíg összegyűl a kisbusz ára.

Havonta
3 díjat!
sorsolunk ki

Válaszoljatok kérdéseinkre. Az ügyes megfejtők nem furcsa kerékpárt, hanem érdekes könyvet nyernek.

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

Havonta
5 díjat!
sorsoljunk ki!

Siklódi-Pálfi Barbara,
Marosvásárhely

Az ①-i ② emlékére ①-on, 1890-ben emlékművet avattak. A neve:
③-szobor, az alkotója ④.

A megfejtésekkel kiegészített mondatot küldd el a Napsugár címére.

A Rejtvénykirály

1	Z					Y				Y	
		9					10				11
12	S		13			14		15		16	
17		18				19	20		21		
22				23			24				T
25				26			27			28	
	A		29			30			31		
32		33			34			35			
36				37		38	39				K
	Á		40		41		42			43	
44		Y				Ú		45			L

VÍZSZINTES

1. Megfejtés ④

9. Pénz, utcanyelven
10. Angol fiú
13. Becézett Dániel
15. Kukoricaliszt
17. Főzéshez használjuk, kenyérré kenjük
19. Ezen a napon
21. Űt
22. Nem ezt
23. Szarvas..., háziállat
25. Bánat
26. Réti András névjegye
27. Nem ez
28. Ruhavég!
29. Hervad
31. Északi ország polgára
32. Ének
34. Iparkodni kezd!
35. Tokaj híres bora
36. Téli jármű
38. Becézett Andrea
40. Kikötő
42. Gyerekgondozó nő
44. Bárány bundája
45. Ókori nép (GALL)

FÜGGŐLEGES

2. Antal László névjegye
3. Füllent
4. Levélszönyeg
5. Örökítő anyag (GÉN)
6. Öbölpart!
7. Összedőlt épület
8. Bátortalan
11. Megfejtés ②
12. Megfejtés ③
14. Fohász
16. A föld felé
18. Faragó bogár
20. Megfejtés ①
23. Majomszerű emlős

24. Üres a ház!

26. Faragva ír
28. Épület
29. Női név
30. Egyik szülő
31. ... Jenő, költőnk
33. Antal Zita névjegye
35. Porció
37. Nemzet
39. Nádvégek!
41. Varró János névjegye
43. Rangjelző szócska

MÜLLER VILMOS rejtvénye

TALÁLD KI!

1

Állatos. Töltsd ki a csigahálót a képek segítségével, majd olvasd sorba az átló vonalára került, zöld pöttyökkel jelölt betűket.

1		R					
		5				U	
			R				2
N	8			S	9		
		11			6		V
L	C		B	10			
				7	K		
4			N				3

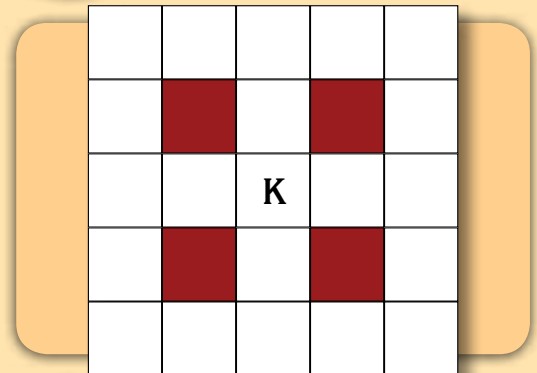
2

Írószeres. Fejtsd meg a képrejtvényt.

3

Kitöltős. Töltsd ki az ábrát a következő szavakkal: RIKÍT, ROKON, SÁTOR, TANÁR, VÁROS, VIRÍT

4

Sétálós. A kutyus szeretné a park minden sétányát végigjárni úgy, hogy egyetlen szakaszt se fusson be kétszer. Segíts neki!

SZEPTEMBERI MEGFEJTÉSEK

- Ábel, Zsolti, Tamás, Lackó, Erik
- Hegyző
- Becsengettek
- Így néz ki a középső iskolás:

– Az én férjem már 70 éves, és egyetlen ősz haja sincs.

- Hogy csinálja?
- Teljesen kopasz.

.....

– Miért adsz kakaót a tyúk-jaidnak?

- Hogy kindertojást tojjanak.

.....

Peti éppen hatalmas C betűket rajzol a hűgára, amikor az anyukájuk belép a szobába.

- Hát te mit művelsz!?
- Csak becézem a kistestvéreimet.

.....

Peti megáll a lakásajtónál, és elkiáltja magát:

- Jééé... egy elefánt!

A szülei aggódva kérdezik:

- Mi a baj, Peti?
- Semmi, csak becsaptam az ajtót...

.....

- Öcsi, tied ez a labda?
- Miért, összetört valamit?
- Nem.
- Akkor az enyém.

.....

– Mama, az iskolában azt mondják, hogy hazudós vagyok!

- De Peti, te még nem is jársz iskolába!

.....

- Nem tudtam elkészíteni a házi feladatomat, mert a számítógépről áterjedt a vírus a tollamra és a ceruzámra is...

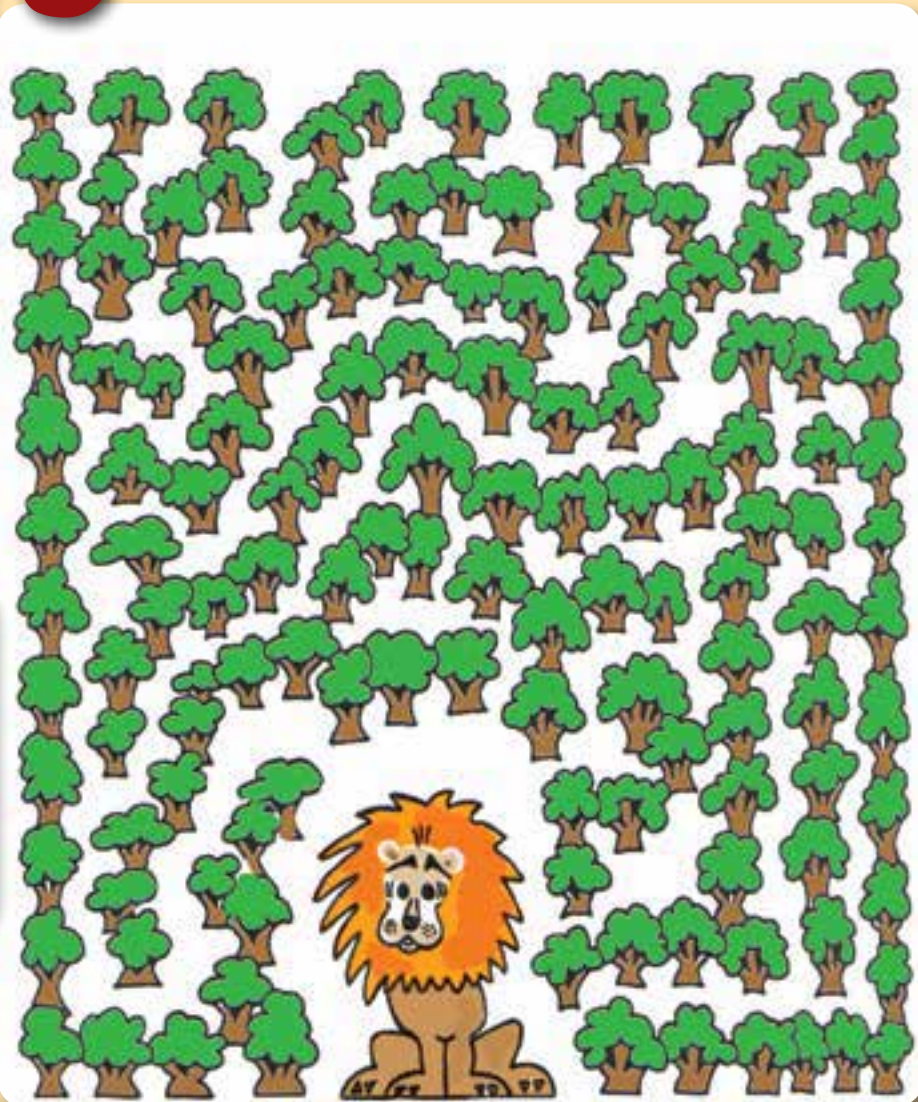
5

Gombászós. Felismered, hogy melyik három gomba árnyékát rajzoltuk a szélső foltra?

6

Labirintus. Vezesd ki az erdőből a félénk oroszlánt!

Szólj, szám!

1. Keressétek meg a tulajdonságok ellentétét, és olvassátok össze a megtalált szavak kezdőbetűjét:

vidám _____ új _____
 vakmerő _____ erőszakos _____
 dohos _____ szűk _____
 tele van _____

2. Rajzoljatok szóbokrot, amelynek a töve a **szűr** (szür-) ige-gyök, ága-boga pedig a belőle kihajtott temérdek új szó. Kinek lesz terebélyesebb a bokra?

3. Tréfás szóösszevonás. Ha az első szó vége és a második eleje egyforma, akár össze is vonhatjuk az ismétlődő szótagot. Próbáljátok meg, így: fecske kendője – fecskendő.

Lusta estike _____
 Fösvény kardvirág _____
 Mérges őszirózsa _____
 Sietős margaréta _____
 Ostobácska útilapu _____

Beszélni vágó málna _____
 Beszédhibás szeder _____
 Kőből faragott borostyán _____
 Élő levendula _____
 Figyelmes berkenye _____

A NEGYEDIKES CSAPATOK
 Szólj, szám! pontszámuk alapján jutnak be a KAV országos döntőjébe. Szeptembertől februárig minden feladat megfejtését küldjétek be közösen, összesítve, a csapat vagy az osztály nevében.

Szó-móka

- Milyen az okos szülő?
- Agyafürt.
.....
- Hogy hívják a láb nélküli lovat?
- Hasonló.

Maszat Művész

Eolvastam – lerajzolom

Októberi díjazottak: a kovásznai IV. D osztály (*Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg*, Molnár Norbert rajza – 1); a mezőpaniti IV. osztály (*Fehérlófia*, Fekete Hunor rajza – 2); a szilágynagyfalusi III. C osztály (*Mirkó királyfi*, Csengettyűs Csilla munkája – 3) és **Kerekes Eszter**, nagyváradai olvasónk (*Zágoni Balázs: Barni Berlinben* – 4).

2

3

1

4

Az Áldás Népeesség Társaság és
a Napsugár, Szivárvány gyermeklapok szerkesztősége
PÁLYÁZATOT HIRDET
ÖTNÉL TÖBB GYERMEKET NEVELŐ NAGYCSALÁDOK SZÁMÁRA.
A két, **200-200 euró értékű díjra**
erdélyi családok pályázhatnak 20 perces, maguk készítette kisfilmmel,
amely bemutatja életüket.
DVD-re rögzített pályázatukat a Napsugár címére várjuk
2013. november 15-éig.

Levelező

• Tizenegy év elteltével az **aradi Könyvmolyok** Napsugár-vetélkedője nyugdíjba vonul. Megköszönöm a sok értékes jutalomkönyvet, az illyefalvi tábort, a lehetőséget, hogy a Napsugár honlapján szerepelhettünk. Szívesen adom át a helyemet a fiataloknak, övék a jövő! – írja levelében **Cirják Márta tanító néni** a Csiky Gergely Főgimnáziumból.

• Amikor készült ez a Posta-rovat, friss levél még nem érkezett tőletek, hiszen még meg sem kezdődött az új tanév. Annál több a tavalyi adóságunk: sok-sok fényképes beszámoló várja, hogy hírt adjunk róla országnak-világnak.

• **Román Melinda** és **Leiti Mónika tanító néni** beszámolójából kiderül, miért verhetetlenek a szatmáriak a Mesevetélkedőn. Összesen 142 csapat, azaz 568 diák nevezett be a versenybe, és több selejtezőn át csak a legjobbak jutottak be a **szatmárnémeti Mircea Eliade Iskolában** megszervezett megyei, innen pedig a nagyváradi országos döntőbe.

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Nevezetek be a IV. Napsugár Öttusa Bajnokságra, amelynek lelke a mozgás, a játék és a csapatszellem. Ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőtetek: ügyességi akadálypálya, célba dobás, helyből távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás. Ezeket gyakoroljátok minél többet. Válasszátok ki magatok közül a négy legügyesebbet. Küzdjétek végig az iskolai, a körzeti, a megyei versenyt, hogy ti képviseljétek megyéteket az országos döntőn Gyergyószentmiklóson, 2014. május 24-én.

A benevezési határidő 2014. január 30-a, a Napsugár szerkesztőségében: naps.ziv@napsugar.ro, 0264-418001.

● A nagyváradai Szent László Líceumban kilencedik alkalommal tartották meg a Barangolás az EU-ban vetélkedő országos döntőjét. A főszervező **Tankó Zita tanító néni** beszámolójából hadd emeljük ki a Napsugár-díjasokat: **Bocskai Tünde** első díjas beszercei, **Nemes Emil** sepsiszentgyörgyi és **Simon Zsófia** marosvásárhelyi csapatát.

● Fodor Sándor: Csipike és Saint-Saëns: Az állatok farsangja című műve volt a fő témája a **kolozsvári Zeneliceum** hidegszamosi táborának. Minden elemista hivatalos volt Csipike és Tiptetupa erdei lakodalmára, amelyen jól mulatott és közben rengeteget tanult – írták a ceremóniamesterek, **Bak Márta**, **Nagy Vilma**, **Rényi Imola** és **Szabó Kinga tanító néni**.

● **Petres László** lelkes nevelője a **lujzikalagori** gyermekeknek, de munkáját dicséri a frissen felavatott falumúzeum és a körzeti mesemondó találkozó is, amelynek legjobbjai Napsugár-díjat kapnak, és részt vesznek a mesemondó verseny sepsiszentgyörgyi országos döntőjén.

● Osztályom minden tanulója kitartóan olvasta a kedvenc folyóiratunkat. Szorgalmasan gyűjtötték az új információkat és a Napsugár-bélyegeket – üzeni **Molnár Erika tanító néni** a **marosvásárhelyi 7-es Iskolából**. Diákjai azóta ötödikesek, de reméljük, visszajárnak Erika tancihoz Napsugárt rendelni.

● Akik részt vettek a Napsugár Öttusa Bajnokság szilágyperecseni országos döntőjén, bizonyára felismerik a margaréta-kézimunkát. Úgyanis onnan hozták az ötletet **Ungureanu Enikő tanító néni** kis sportolói, s lám, meg is tanították az egész osztálynak a **marosvásárhelyi Európa Gimnáziumban**.

● **Nagy Lenke tanító néni** összevont osztályának minden fontos eseményéről beszámol nekünk, elküldi legszebb kézimunkáikat és persze játékaink, pályázataink megfejtését is. Itt éppen az édesanyákat köszöntik vidám és szorgalmas ivói olvasóink.

● **Szőcs Éva tanító néni** oszdojai kisdíákjai büszkén mutatják szorgos kezük munkáját, a tulipános ablakdíszeket, amelyeket anyák napjára készítettek. Pompásak lehettek az oszdojai ablakok májusban.

● **Jakus Henrietta, méntelki** (Magyarország) olvasónk az Arc Magazin országos gyermekrajz pályázatán a zsűri különdíját nyerte el. A képen a hét méntelki díjazott és a méltán büszke **Gere Hedvig tanító néni** mosolyog ránk.

● A négyfalusi Zajzoni Rab István Középiskolából **Székely Edit tanító néni** osztálya örvendeztetett meg a múlt tanév élménygazdag pillanataival. Kézdivásárhelyen Gábor Áron szobra előtt emlékeztek a szabadságharc háromszéki hőseire.

● Reméljük, hogy tetszeni fog a munkánk. Sajnos nekünk ez volt az utolsó bélyeggyűjtésünk. Minden évben megpróbáltunk a bélyegek témájához kapcsolódó rajzot kitalálni. Köszönet a sok értékes lapért – írta **Török Melinda Enikő tanítónő** a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumból.

HAJLIK A VESSZŐ, BODOR A LEVELE

Add hozzá önmagad! – mondták **Bunău Irén tanító néni** árpadí kisdíákjai, és a könyvből kivágottn képelemeket saját rajzukkal kiegészítve szerkesztettek hangulatos őszi tájat.

Színes falevelekből szabták, ragasztották, és ceruzarajzzal egészítették ki az őszi képeket **Kerekes Laura** aranyosgyéresi, **Vaszi Enikő** jeddi és **Szigeti Éva** zabolai nebulói is.

A levelek alakja ihlette meg ezekben a mókás kollázsokban az alkotóit. Beküldte **Szilágyi-Székely Melinda** magyarlapádi (1), **Kali Hajnal** marosvásárhelyi (2), **Nagy Lenke** ivói (3), **Búzási Noémi** (4) és **Fándly Enikő** (5) nagyváradi tanító néni.

A megáztatott őszi levél nem törik. Ezt fedezte fel **Ari Katalin** tanító néni érsemjéni osztálya, és művészi levél-rózsákat varázsolt az arany-vörös levelekből.

Irkafirka

A Napsugár
Maga a fényugár.
Van benne vicc,
Amitől mosolyogsz,
Van több állat,
Leesik az állad,
Szólj, szám –
Maga a tudomány!
Ott a keresztrejtvény,
Aztán gondolkozzál!
Babos Dávid, Marosvásárhely

Harja Diana,
Szászrégen

Ősz, ősz, ősz,
szőlőt őríz a csősz.
Alma a fán gyönyörű,
jön máris a szedő.
Piros alma,
ott van, ni!
Körte is sárgul,
ott van, ni!
Lázár Éva, Ozsdola

Szabó Tímea,
Úzon

A falevelek elbúcsúznak,
Megsárgulnak, és a földre hullnak.
Érik a sok gyümölcs sorban,
Alma, körte, dió, szilva.
Úgy szeretném, ha mindig,
Mindig csak ősz volna.
Bögözi Boglárka, Ozsdola

Szente Előd,
Székelyszentlélek

Az emberek szorgoskodnak,
Traktorokkal dolgoztatnak,
Szüretelnek a lugasban,
Lekvárt főznek a szilvásban.
Almaszedők dudorásznak,
Örülnek az őszi tájnak.
Boros Noémi, Óvári

Tóth Edina,
Szilágycseh

Póka Tamás,
Szamosújvár

NAGYVÁRAD

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Vágjátok ki,
és ragasszátok neve-
tek mellé az osztály
közös gyűjtőlapjára.

Kukorékol minden reggel,
Nem is kell már ide vekker.
Búzát, kukoricát csipeget,
S közben nagyokat billeget.
S minden nap kiáltja:
Ő a baromfik királya.
Lesz belőle jó húsleves,
Mindenkinek finom, ízes.

Kapusi Kinga és Orsolya,
Marosvásárhely

Egyszer túl sok házi feladatot kaptam az iskolában. Miután hazaértem, épp hogy levetkőztem, már neki is fogtam a leckéknek. Tessa, a kutyám az ágyamon feküdt, és pihent. Mikor egy tantárggyal kész voltam, letettem az ágyamra, Tessa odamászott a könyvemhez, és rájuk feküdt.

Miután elkészültem a következő tantárggyal, arra is ráfeküdt, őrizte a leckéimet.

Berdan Dávid, Nagyvárad

György F. Tímea,
Marosvásárhely

Bundás nagyon cucci kutya,
De néha-néha nagyon ronda.
Az jó, ha játékos kedvében van,
A farka egyszer-egyszer
meg se moccan.
Akármilyen cucci kutya,
A ház őrzése az ő dolga.

Wagner Edward, Torda

Böjte Csongor,
Csíkszentdomokos

A petúniát méhecskék járnak.
– És ti, legyek, legyek?
Mit zümmögtök a
fülembé, hej, hej!
Járjátok inkább a szőlőt!
– Méhek, méhek,
járjátok a virág petúniát.
Leszedtem a szőlőt,
megcsíptek a méhek.

Nagy Orsolya Tünde,
Nagyvárad

Fodor Stefánia,
Nagyvárad

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy fa, amelynek a levelei mindig zöldek voltak. A fa mellett lakott egy anyóka, Róza néni. Volt öt tulipánja. Nagyon szerette őket. Minden reggel meglocsolta őket, és este velük nézte a csillagokat.

Egyszer Róza néni úgy gondolta, finom babgulyást főz. Gyűjtött pár vesszőt, odatette a bográcsot melegedni, de a szomszéd macskája felmászott a fára, és sok-sok levelet szórt bele a bográcsba, amitől rossz ízű lett a gulyás. Róza néni el kellett öntse a fa mellé. A fa felszívta, és azóta évente váltják a levelek a színeküket.

Bodó Tihamér, Kovászna

Elköltöznek a madarak,
Búcsút intenek a lombnak.
Rákiáltják a világra, hogy
Itt van az ősz, itt van újra.
Nagy a zene a hegyoldalban,
Húzza a rezesbanda vígan.
Szüretre vár minden gazda,
Jó boruk lesz Karácsonyra.

Totó Anna Klementina,
Kelementalke

Zeng az erdő,
zeng a völgy,
mit csinálsz,
te kicsi tölgy?

Itt állok én
téli-nyáron,
kár, hogy nincsen
jó kabátom.

Hogyne lenne
jó kabátod,
használd fel a
koronádot.

Bartók Gellért,
Barátos

Címlap:
Nagyvárad, színház-tér
JÁNOSI ANDREA rajza

A nagyváradai Szacs vay Imre
Iskola taval yi IV. D osztálya

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér. Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

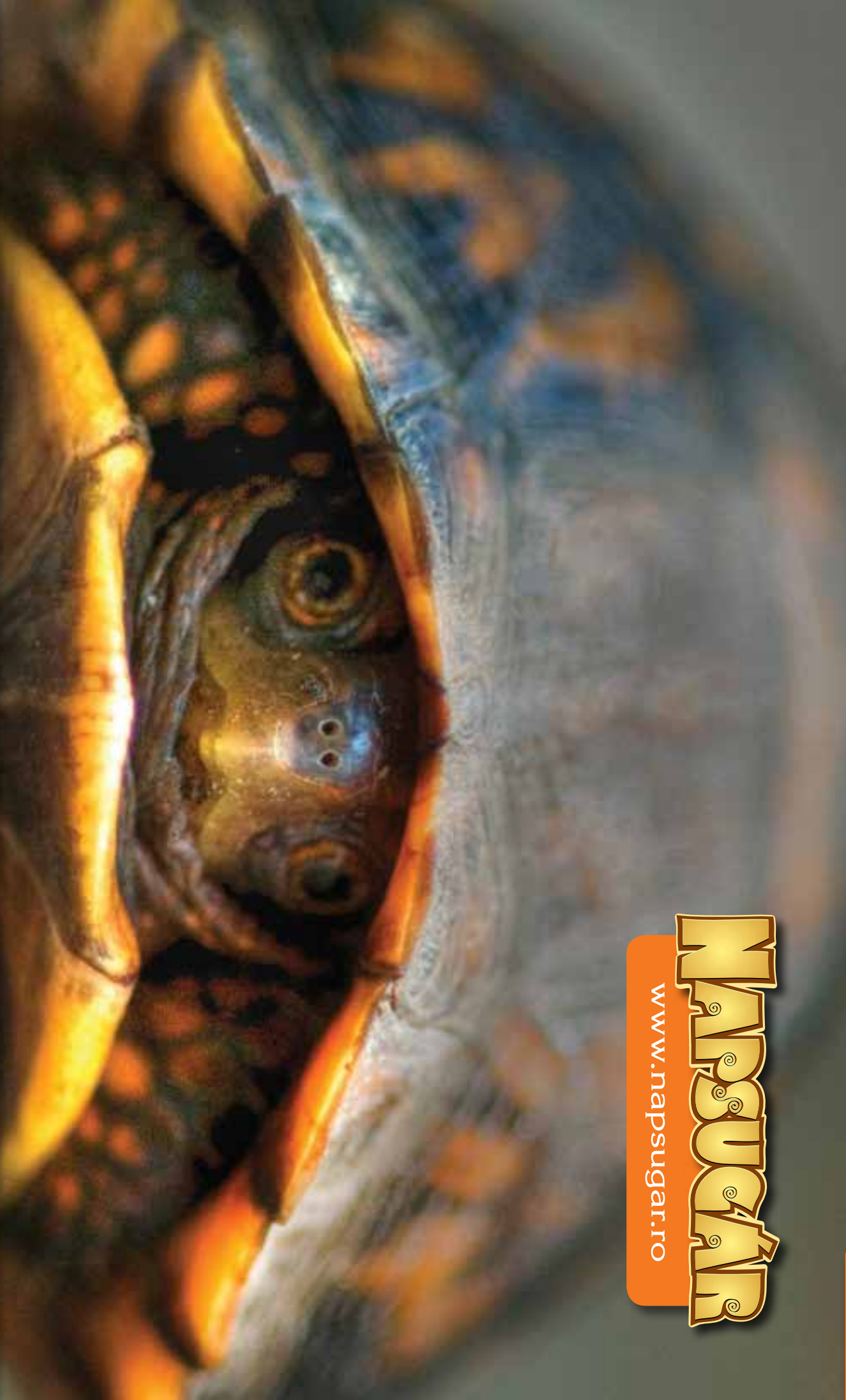
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brăncuși nr. 202. ap. 101. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

Alapokárátakövetkezőbankszámlárvárjuk: ContIBANRO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

NAPSUGÁR

www.napsugar.ro

MIÉRT BÁNKÓD SZ, KICSÍTEKNŐC? MEGLÁSD, EGYSZER ÚGYIS MEGNŐ SZ...
ÉGYIK PÁNCELÓD AZ ÉG LESZ, MÁSIK PÁNCELÓD A FÖLD LESZ.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

Ára 3 LEJ, 400 FT